

FAKTAARK til projekt om 'Køn og ligestilling i børnehaver'

Minister for ligestilling lancerer en inspirationsguide om køn og ligestilling til børnehavepædagoger og en børnebog om kønsroller.

Gennemgående træk fra DPU's undersøgelse

- Der sker en opdeling af pigerne og drengene i løbet af de tre år børnene tilbringer i børnehaven. Lige når de kommer fra vuggestuen leger de ubesværet med hinanden, men løbende forstærkes kønsrollerne, og venskaber og lege på tværs af køn bliver undtagelsen snarere end reglen.
- Børn der falder udenfor traditionelle kønsroller kategoriseres af pædagoger og forældre som anderledes – f.eks. vilde piger, stille drenge.
- Pædagoger igangsætter generelt en række aktiviteter, som involverer begge køn. Det er derfor specielt i den frie leg, at piger og drenge reproducerer gammeldags kønsroller. Hvis piger og drenge skal lege mindre kønsbestemt kræver det en aktiv indsats fra pædagoger, ledelse og forældre.
- Piger og drenge reproducerer de rollemodeller, de ser i familien, medierne, blandt større børn i institutionen og hos pædagogerne.
- Der arbejdes ikke systematisk med kønsroller og ligestilling i børnehaver i Danmark, og ligestilling indgår generelt ikke i de pædagogiske læreplaner.

I inspirationsguiden er der forslag til, hvordan pædagogerne aktivt kan medvirke til at åbne op for nye legerelationer og definitioner af aktiviteterne. I den forbindelse er det vigtigt, at de er opmærksomme på en række faktorer:

1. Kønnen tages med hjemmefra, f.eks. ved det tøj eller de legeting, som pigerne og drengene får med i børnehaven.
2. Regler kan spænde ben for ligestilling, f.eks. kan eksklusionsreglen fastholde drengenes dominans i pudrummet.
3. Indretningen af rum og aktivitetsstationer som 'tumlere', 'dukkekrogen' og værksteder, skaber betingelser for samværet og bestemmer hvem, der får adgang, og hvordan aktiviteten udføres.

4. Piger og drenge følger forskellige ruter i børnehaven, f.eks. benytter pigerne 'dukkekrogen', mens drengene kun sjældent går derind. Hvis drengene går derind, bruger de 'dukkekrogen' anderledes, og pædagoger kan være modvillige overfor drengene, idet de oplever, at drengene roder.
5. Kønnen styrer den frie leg, f.eks. vælger piger og drenge først legekammerater (af samme køn) inden selve legen igangsættes, og kønnen får hermed fortrinsret frem for interesser og kompetencer.
6. Aktiviteterne tiltrækker ofte kun et køn, f.eks. fodbold eller perler.
7. De fleste rollemodeller appellerer entydigt til enten piger eller drenge med undtagelse af f.eks. Pippi Langstrømpe.
8. Sproget begrænser piger og drenges muligheder, f.eks. betegnelsen målmand.
9. Fortællinger skaber rammer, f.eks. reproduceres traditionelle kønsroller, når børnene leger rollelege.
10. Forventninger farver handlinger, f.eks. når pigers adfærd beskrives som pigefnidder i stedet for f.eks. relationstræning.

Baggrund

Danmarks Pædagogiske Universitetsskole har for minister for ligestilling i løbet af 2007 gennemført en række observationsstudier i tre børnehaver. På baggrund af undersøgelsen er der blevet udarbejdet en inspirationsguide og en baggrundsrapport. Inspirationsguiden er udformet til pædagoger med henblik på at få skabt debat blandt pædagoger og børn om kønsroller. Der er desuden blevet skrevet en børnebog af Louise Windfeldt med tegninger af Katrine Klante med fokus på børn og voksnes forventninger til piger og drenge, som kan bruges af pædagoger til at sætte en dialog i gang.

Projektet er blevet fulgt af en gruppe bestående af repræsentanter fra BUPL, Jysk Pædagogseminarium og Børnerådet. Derudover har kønsforsker Dorte Marie Søndergaard fungeret som konsulent.

Guiden og børnebogen vil blive sendt gratis ud til samtlige børnehaver i Danmark.

På www.lige.dk er det muligt at downloade:

- Inspirationsguiden: *'Børnehaver med Plads til PippiPrinser og PiratPrinsesser – En inspirationsguide til at arbejde med køn og ligestilling i børnehaver'*
- Baggrundsrapporten: *'Flere end to slags børn – en rapport om køn og ligestilling i børnehaven'*
- Børnebogen: *'Den dag da Rikke var Rasmus og Frederik var Frida'*